

Nr 58.

Av herr **Arvedson m. fl.**, angående *jaktvårdens ordnande*.

Inom vida kretsar av vårt lands befolkning ha under de senaste årtiondena uppstått allt starkare betänkligheter mot de föråldrade lagar och författningar rörande jakt och djurfångst, som alltjämt äro gällande i riket. Bristerna göra sig särskilt märkbara beträffande *jaktvården*.

Begreppet jaktvård är en jämförelsevis ny företeelse. För endast ett 100-tal år sedan tänkte knappast någon på att spara på det vilda. Det ansågs som en helt naturlig sak, att var och en sökte taga för sig så mycket som möjligt av det, som naturen med mer eller mindre frikostig hand skänkte. Denna uppfattning kunde möjligen försvaras i det dåtida Sverige med gles befolkning och vidsträckta marker; i ett tätbebyggt kultursamhälle av den struktur som vårt land numera framvisar, där jägarnas antal ökar i samma mån som villebrådet minskar, är det en orimlighet.

Ända fram till år 1789 hade rätten till jakt varit underkastad stränga restriktioner, vilka i hög grad inskränkte befolkningens möjligheter till jakt och djurfångst. Nämnda år återförenades emellertid rätten till jakt med besittningen av jord, varigenom jakten så att säga gavs fri för menige man. Denna princip, att jakträtten tillkommer jordägaren, är av fundamental betydelse för hela vår jaktlagstiftning och utgör förutsättningen för det jaktvårdsarbete, som för närvarande bedrives. Men jakträtten *kan* missbrukas och *har* också missbrukats i fruktansvärt hög grad.

Följden av jaktens frigivande blev nämligen ett hänsynslöst utrotningskrig mot villebrådet. Resultatet av denna rovjakt lät icke heller länge vänta på sig. Redan i mitten på 1800-talet stod vår villebrådsstam inför en katastrof. Det matnyttiga och pälsbärande vilda var oerhört decimerat. Några arter såsom vildrenen, bävern och den svarta storken voro helt utrotade. Andra djurslag, exempelvis älgen, rådjuret, lodjuret, de ståtliga örnarna och de vackra och fullkomligt oskadliga gladorna hade minskats i ett så hastigt tempo, att deras existens var hotad. Det var då tanken på *jaktvård* först började tränga sig fram i de ansvarskännande jägarnas medvetande.

De stämningar, som vid denna tid gjorde sig gällande, fingo uttryck i 1864 års jaktstadga, som äntligen satte en gräns för det hejdlösa skjutandet och dödandet. Det var dock endast en mycket ringa och anspråkslös början, men grunden var i alla fall lagd. På denna grund har arbetets vidare, och många förbättringar ha tillkommit. Förbättringarna ha dock icke kunnat hålla jämna steg med de krav på skydd för det vilda och med de fordringar på mera ordnade förhållanden vid jaktens utövande,

som man för villebrådets egen skull har rättighet att begära av en human och modern jaktlagstiftning. — Nu gällande »Lag om rätt till jakt» är daterad den 8 november 1912.

Den mest framträdande svagheten i denna jaktlag är, att vem som helst, oavsett kompetens och ålder och undandragen varje kontroll, tillerkännes rättighet att beväpnad med bössa draga ut i skog och mark. De talrika fallen av vådaskott och såväl olaga som olovlig jakt visa på ett skrämmande sätt följderna av denna brist. Ett upprörande exempel utgör den händelse, som ägde rum förliden höst då en omdömeslös »jägare» med ett skott dödade en äldre kvinna i tro att han siktade på en grävling; ett annat ändå mer upprörande fall inträffade i Norrbotten i oktober 1930, då en 10-årig pojke under jakt ihjälsköt en familjeförsörjare med hustru och sju minderåriga barn. Liknande händelser inträffa årligen ehuru kanske icke alltid under så gripande omständigheter. För bedrivande av upplysningsverksamhet till förekommande av dylika missförhållanden finnas inga andra medel tillgängliga än de, som på frivillighetens väg kunna anskaffas.

Man hade hoppats att den nya vapenlagen av den 22 juni 1934 skulle giva en viss kontroll över jägarna. För jaktens och jaktvårdens del har denna lag likväl blivit fullkomligt illusorisk. Jämlikt dess fjärde paragraf må nämligen skjutvapen utlånas för jakt- eller sportändamål. Vem som helst kan således fortfarande »låna» en bössa och gå ut på jakt.

Redan 1916 framkom justitierådet von Seth med det geniala förslaget att var och en, som önskade erhålla rättighet att idka jakt, skulle erlägga en *jaktvårdsavgift*, som oavkortad skulle användas till jaktvårdens främjande. Denna tanke vann i jägare- och naturskyddskretsar stark anslutning och upptogs också i det av jaktsakkunniga år 1922 framförda förslaget till ny förordning om jaktvårdsavgifter, jaktkort och jaktpass. Sedan förslaget omarbetats och ytterligare förbättrats, har det legat till grund för kommandör Holmgrens motion i riksdagen nr 46/1931 angående jaktvårdens ordnande. Motionen innefattade i sig i stort sett *allt*, vad vårt lands ansvarskännande jägare och naturskyddsvänner anse erforderligt för uppnående av ordnade jakt- och jaktvårdsförhållanden. Dess innebörd är i huvudsak följande:

1. För rättighet att bedriva jakt skall viss jaktvårdsavgift erläggas mot bevis i form av jaktkort. (Lägsta avgift för jakt under helt år inom viss kommun föreslås till 5 kronor. De influtna medlen beräknas uppgå till minst 200,000 kronor per år.)

2. I och med jaktvårdsavgiftens erläggande blir vederbörande jägare automatiskt medlem i befintlig eller framdeles upprättad länsförening för jaktvård och viltskydd.

Fördelarna av detta förslag ligga i öppen dag. För det första skulle man erhålla *effektiv* kontroll över samtliga jägare inom hela landet. För det andra skulle erforderliga medel — sammanbragta av jägarna själva

— erhållas för bedrivande av propaganda- och upplysningsverksamhet, jaktbevakning, viltvård och eventuellt även för obligatorisk ansvarsförsäkring.

Med anledning av ovannämnda motion beslöt riksdagen samma år att hos Kungl. Maj:t begära förslag till ny jaktlagstiftning. Under tre års tid har utredning rörande sådan lagstiftning nu fortgått, men är vederligen ännu icke slutförd. I starkt medvetande om att stora delar av vårt folk med oro betrakta detta dröjsmål och i känslan av att skyndsamma, positiva åtgärder äro nödvändiga för vår viltbeståndsstams bevarande hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära skyndsamt slutförande av nämnda utredning och att de förslag, som därav kunna föranledas, framläggas för 1936 års riksdag.

Stockholm den 19 januari 1935.

Nils Arvedson.

John Sandén.

Fritiof Gustafson.
